

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ
Σ Α Λ Η Π Ι Γ Ε
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΗΘΙΚΟΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ
ὑπὸ
ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

« Ἀκούσωμεν τοίνυν ὅσα τῆς ἀναγωγῆς τῶν Γραφῶν ἀρλοῦμεν
ἔσθαι ὑπερμένον βλάβην, ἔσθαι πανόσι! εὐ γὰρ ἂν ποτε τῆς διὰ τῶν
ἔργων ἐπιλασώμεθα πολιτείας, εἰ μὴδὲ αὐτοὺς τοὺς νόμους, εἰδέσθαι
καθ' ὅς πολιτεύεσθαι χρὴ. »
(Κόρινθ. Ἀλεξανδ. Στιχὸν τῆ κατὰ Ματθ. ὁμιλίᾳ Κεφ. ΙΓ')

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
Ἐκ τοῦ παρὰ τὴν ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΒΑΔΑ,
1836,

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ

Σ Α Λ Π Ι Γ Ξ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΗΘΙΚΟΝ, ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ.

Αριθ. 14. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΤΗ 3: ΟΚΤΩΒ. 1836. ΣΑΒΒΑΤΟ

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ.

Ὁ Σωτὴρ διατρίβει ἔπειτα εἰς Ναζαρέτ δεκαπέντε ἡμέρας. Ὁ δὲ Ἰωάννης βαπτίζων τότε ἐν Βηθαβαρᾷ, ἐρωτᾷται ἀπὸ τινος ἱερεῖς καὶ Λευίτας ἀπεσταλμένους ἐξ Ἱεροσολύμων, τίς εἶναι; ὁ Ἠλίας, ἢ ὁ προφήτης; τούτέστιν ὁ προσδοκώμενος Χριστός; ἀποκρίνεται οὕχί. Ἄλλ' ἐγὼ προετοιμάζω τὴν ὁδὸν δι' ἐκεῖνον, ὅστις εὐρίσκειται ἐν μέσῳ ὑμῶν, καὶ δὲν τὸν γνωρίζετε. » Καὶ τῆ ἐπαύριον ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, λέγει. « Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὃ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. περὶ τούτου ἐγὼ εἶπα, ὅτι ὀπίσω μου ἔρχεται ἄνθρωπος ὅστις εἶναι γυννημένος ἔμπροσθέν μου. Καὶ ἐγὼ δὲν τὸν ἐγνώριζα, ἀλλὰ διὰ τὸ φανερωθῆναι εἰς τὸν Ἰσραὴλ; διὰ τοῦτο ἦλθα βαπτίζων διὰ τοῦ ὕδατος, ἀπεσταλμένος ἄνωθεν. εἶδα δὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν, καὶ μαρτυρῶ ὅτι οὗτος εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. » Τῆ ἐπαύριον πάλιν ὁ Ἰωάννης τὴν αὐτὴν ἐκφωνεῖ μαρτυρίαν περὶ

τοῦ Ἰησοῦ περιπατοῦντος ἐκεῖ, ἐνώπιον δὺς ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ, οἵτινες ἀκολουθήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἔμειναν παρ'
αὐτῶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐξ ἐξ αὐτῶν ἦτον ὁ Ἀνδρέας, ὁ
ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, διὰ τοῦ ὁποῦ καὶ ὁ Ἰησοῦς καλέ-
σας τὸν Σίμωνα, τὸν μετωνόμασε Κηφᾶν, ἦτοι Πέτρον.

Τῆ ἑπαύριον βαδίζων ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὴν Γαλιλαίαν εὐ-
ρίσκει Φίλιππον τὸν ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ, πόλιν τοῦ Ἀνδρέου καὶ
Πέτρου, καὶ τῆ λέγει, ἀκολουθεῖ μοι. Ὁ Φίλιππος εἰδοποιεῖ
τον Ναθαναὴλ ὅτι, ὁποῖον ἀνήγγειλαν αἱ ἴσχυραί, εὐρήκα-
μεν Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. Ἵποδιατάζει ὁ Ναθαναὴλ, διὰ
τὸ εὐτελὲς ἴσως τῆς πόλεως ταύτης, ἀλλὰ μικρὰν διαλεγ-
θεὶς μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, τὴν ἀναγνωρίζει υἱὸν τοῦ Θεοῦ, βασι-
λέα τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ τότε ὁ Σωτὴρ ἐκφαίνει πρὸς τοὺς πι-
στεύοντας τὴν ἐπι θύραις ἀρχὴν τῶν παντοδυνάμων ἐνερ-
γημάτων τῆς ἀναθρωπήσεως αὐτοῦ. Ἡ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν· ἀπάρτι ἔψαθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωρότα, καὶ τοὺς ἀγ-
γέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὴν
γῆν τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ τῆ ὄντι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐτέλεσε τὸ πρῶτον τοῦ
σημαῖον ἢ θαύμα ἐν τῶν ἐν Κανῶ τῆς Γαλιλαίας γάμου,
ἔπου παρευρήθη μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν μαθητῶν του,
μεταβαλὼν τὸ ὕδωρ εἰς ἄριστον οἶνον, διὰ τὴ εἶχε λείψει
οἶνος ἀπὸ τοῦ συμπόσιου.

Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ μετὰ τῆς μητρὸς
καὶ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἔπου διέμειναν
ὀλίγας ἡμέρας· ἐκεῖθεν ὡς ἀκριβοῦς φύλαξ τῶν Νομικῶν
Διαταγμάτων, ἀνέβη διὰ τὸ Πάσχα (τὸ πρῶτον τοῦ κηρύγ-
ματος) εἰς Ἱερουσόλυμα, ἔπου εὐρών ἐν τῆ Ἱερῶ καθήμενος
τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστέρια, ὡς καὶ
τοὺς ἀλλάζοντας τὰ νομίσματα, τοὺς ἐδίωξαν ὅλους μὲ μα-

στιγα ἄπὸ σχοινοῦ, σκορπίσας καὶ τὰ μέταλλα τῶν ἀλλα-
κτῶν, καὶ τὰς τραπέζας τῶν καταστράψας ὡς ἐνοχωτέρων,
καὶ εἰπόν πρὸς τοὺς περιστεροπώλους, διὰ νὰ ἀκούσωσι καὶ
οἱ ἄλλοι· μὴ κάμνετε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου, οἶκον ἐμ-
πορίου· οἱ δὲ μαθηταὶ του ἐνεθυμήθησαν τότε τὸ γεγραμμέ-
νον ἐκεῖνο α ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με.» Καὶ ὁ
Ἰουδαῖοι τῆ εἶπαν· δός μας σημεῖον τοῦ ποῦ εἶσαι, καὶ π ὡς
πράττεις τὰ τοιαῦτα ; χαλάσατε, τοὺς ἀπελρίθη, τὸν ναὸν τοῦ-
τον (ἐνοῶν τὸν ναὸν τοῦ σώματός του) καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας θέ-
λω τὸν ἀναγεῖραι. Καὶ ἐκεῖνοι ἠπόρουν. Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἑορτὴν, θεωροῦντες
ὅσα σημεῖα ἔκαμε· μετὰ τῶν ὁποῶν ἦτο καὶ ὁ Φαρισαῖος
Νικόδημος, ἔρχων κατὰ τὴν τάξιν ἐκ τῶν διδασκάλων τοῦ
Ἰσραὴλ, ὅστις ἦλθε διὰ νυκτὸς πρὸς τὸν Ἰησοῦν, διὰ νὰ ὁμο-
λογήσῃ τὴν πίστιν του. Πρὸς τὸν ὁποῦν ὁ θεὸς διδάσκα-
λος ἐξήγησε τὴν ἀνάγκην τῆς ἀνωθεν γεννήσεως, ἦτοι τῆς
ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, διὰ νὰ ἀξιοθῆ τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ. Ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ
καταβάντος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περὶ τῆς μελλούσης δόξης του,
περὶ τῆς σωτηρίας τῶν πιστευόντων εἰς αὐτὸν καὶ τῆς κα-
τακρίσεως τῶν ἐναντίων· διότι, ἰδόντες τὸ φῶς, ἠγάπησαν
μᾶλλον τὸ σκότος, ὡς πονηρὰ ἐργαζόμενοι. « Πᾶς γὰρ ὁ
φαῦλα πράσων, μισεῖ τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐ-
τοῦ· εἰ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα φα-
νερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἔστιν εἰργασμένα. »

Μεταβὰς ἔπειτα ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς τὴν
Ἰουδαίαν γῆν, ἐβάπτιζεν, ἐν ᾧ καὶ ὁ Ἰωάννης τὸ αὐτὸ ἔπρατ-
τεν εἰς Λινὸν, πλησίον τοῦ Σαλαίμ, ὅπου ἦσαν πολλὰ νερά.
Ὅθεν καὶ συζήτησις ἔγινεν ἀναμείσον τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰωάν-
νου καὶ τῶν Ἰουδαίων περὶ τοῦ καθαρισμοῦ τούτου, καὶ ἠρώ-

σὸν τὸν Ἰωάννην οἱ μαθηταὶ του, λέγοντες· Διδάσκαλε, πῶς τάχα βαπτίζει ἐκεῖνος ὅπου ἦτον μαζί σου πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ διὰ τὸν ὅποιον ἐμπτύρησαι; Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀπεκρίθη, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λαμβάνει τις τὰ πάντα· ὡς εἶπα ὅτι ἴδεν εἶμαι ἐγὼ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ἀπεσταλμένος πρὸ αὐτοῦ, οὐχὶ ὁ νυμφίος, ἀλλ' ὁ παράνυμφος· ἡ χαρὰ μου ἐπληρώθη ἀκούσαντος τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· ἐκεῖνος θέλει αὐξάνει ὡς οὐράνιος, καὶ ἐγὼ μέλλω ἐλαττωθῆναι ὡς γήινος· ὅς τις διαθήτῃ τὴν μαρτυρίαν ἐκείνου, καὶ τὸν θησαυρὸν τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ γνωρίσῃ, θέλει ἔχει ζωὴν αἰώνιον. « Καὶ μετ' ὀλίγον ὁ τετράρχης τῆς Γαλιλαίας, Ἡρώδης, τὸν ὅποιον ἤλεγχεν ὁ Πρώδρομος διὰ τὴν ἄθεσμον μίξιν Ἡρωδιάδος τῆς γυναίκης Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ του, συλλαμβάνει τὸν Ἰωάννην, καὶ δέσμιον τὸν φυλακίζει εἰς τὸ φρούριον, Μαχαβητικὰ φοβηθεὶς νὰ τὸν θανατώσῃ, διότι ὁ ὄχλος τὸν εἶχεν ὡς προφήτην, καὶ τέλος ἔχει τὸ κήρυγμα τοῦ Προδρόμου ἐκεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ὁ Ἰωάννης παρεδόθη, καὶ μακρῶν ὅτι ἐπληροφοροῦντο οἱ Ἰουδαῖοι περὶ τῆς ἀξίωσης τῶν μαθητῶν του ὑπὲρ τούτου τοῦ Ἰωάννου, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Φθάνει εἰς Σιχάρ πόλιν τῆς Σαμαρείας, πλησίον τοῦ τόπου τὸν ὅποιον ἔδωκεν ὁ Ἰακώβ εἰς τὸν υἱὸν του Ἰωσήφ, ὅπου ἦτο πηγὰδι τοῦ Ἰακώβ λεγόμενον, καὶ κάθεται ἐκεῖ νὰ ξεκουρασθῇ. Ἰνῆ Σαμαρεῖτις ἔρχεται νὰ πάρῃ νερὸν, καὶ τῆς ζητεῖ ὁ Ἰησοῦς νερὸν νὰ πῆ καὶ ἐκεῖνη ἀπορεῖ, πῶς Ἰουδαῖος ζητεῖ παρὰ Σαμαρεῖτιδος, μηδεμιᾶς οὔσης ἑτακωνιανίας μεταξὺ τῶν δύο τούτων φυλῶν. Τῆς ἀναφέρει ὁ Ἰησοῦς τὴν διωρεάν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ζῶν ὕδωρ, διὰ νὰ τὴν ἐλευθέρῃ πρὸς σωτηρίαν, καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ἀμφιβάλλουσαν· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν· ὁ δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω

αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς σὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. » Ἐκράτος γητευτικὸν οὐρανίων λόγων! Ὁ λαμπροτάτη ὑποτύπωσις τῆς αἰωνίου μακαριότητος! Ὄντως ἄρα, ὁ πιστεύων πληροῦται χάριτος ἀενάου, περιεσχεομένης πρὸς σωτηρίαν! Τὴν ἐρωτᾷ περὶ τοῦ ἀνδρός τῆς καὶ δείχνει· δεῖ γνωρίζει τὴν διεσθαρμένην τῆς πολιτείας. Ἀποκρινόμενος δὲ πρὸς αὐτὴν περὶ τοῦ τόπου τοῦ προσκυνήματος, καὶ τοῦ τρόπου τοῦ προσκυνεῖν, λέγει· Ἐρχεται ἄρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσατε τῷ Πατρὶ. Πνεῦμα ὁ Θεὸς, καὶ τοὺς προσκυνῶντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. « Καὶ ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ του τῷ ἐπρόσφερον νὰ φαίη, εἶπεν· Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. » Τούτοις ἀναγγέλλει δὲ τὴν ὄραν τοῦ πνευματικοῦ θερισμοῦ, τὸν ὅποιον προσητοιμάζει ἡ διδασκαλία του. Καὶ πολλοὶ Σαμαρεῖται κινούμενοι ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῆς γυναίκης, ἤλθον καὶ ἐκράτησαν τὸν Ἰησοῦν δύο ἡμέρας, καὶ ἀκούσαντες τούτους λόγους του, ἐπίστασαν εἰς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Τότε δὲ καὶ ἐτελεύτα τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ.

Ἡ τρίτη ἐντολὴ ἐμποδίζει τὸ νὰ μεταχειρίζομεθα τὸ ὕ-

νομα τοῦ Θεοῦ μὲ καταφρόνησιν τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ μᾶς διδάσκει τὸν ὀρθὸν τρόπον τῆς θείας λατρείας.

Μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἠνωμένη ἡ Ἰψίστη καὶ ἀκωνήντης αὐτοῦ δόξα· πρὸς τὴν ὁποίαν τὰ κτίσματα πρέπει νὰ προσφέρωσιν ἐν παντὶ καιρῷ τὸ μέγιστον σέβας. (*) Ἀμαρτάνουσιν εἰς τὴν ἐντολὴν ταύτην.

1. Οἱ βλάσφημοι, οἱ ὁποῖοι προφέρουσι λόγους ἀσχήμονας καὶ βλασφημίας ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἢ ἐναντίον εἰς κήνενα γνωστῶν ἁγίων ἀνδρῶν· ὅσοι, φέρ' εἰπεῖν, λέγουσιν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι αἴτιος τῶν ἡμετέρων ἀμαρτιῶν, αὐτὸς δίδει ἐνίοτε τὴν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ πραγθῇ ἡ ἀμαρτία· ὅσοι τὸν ἀνομαζοῦσιν ἄδικον καὶ ἀσπλαγγχον, ἢ διότι δὲν δίδει εἰς αὐτοὺς ὅσα αὐτοὶ νομίζουσι χρεωστούμενα εἰς αὐτοὺς, ἢ διότι τοὺς παιδεύει ὑπὲρ τὸ πρέπον, καθὼς αὐτοὶ φαντάζονται· ὅσοι κρίνουσι τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ κατὰ τὰς πεπλανημένας αὐτῶν προλήψεις, καὶ τολμῶσι νὰ λέγωσιν, ὅτι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο δὲν ἔγινε καλῶς, ἀλλ' ἠδύνατα νὰ γενῇ καλλιώτερον· ἢ ὅσοι ψέγωσι τὴν παρούσαν κατάστασιν καὶ φορὰν τῶν πραγμάτων, νομίζοντες, ὅτι εὐρίσκονται εἰς τὸν κόσμον ἀταξία, τὰς ὁποίας παραβλέπει ὁ Θεός· πρὸς τοῦτοις ὅσοι δὲν ὑποφέρουσι μεθ' ὑπομονῆς τὰς ἀσθενείας καὶ δυστυχίας, ἀλλὰ γογγύζουσιν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸν αἰτιῶνται ὡς ἄδικον. Οἱ τοιοῦτοι καὶ ἄλλοι παρόμοιοι καταφρονῶνται τοῦ ἐνδόξου ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ἀμαρτάνουσιν ἀπείρως. Συναριθμοῦνται μὲ τούτους καὶ ὅσοι βλασφημῶς ὑβρίζουσι τὸν Θεῖον λόγον, ἤγουν τὴν ἁγίαν Γραφήν, καὶ τολμῶσι νὰ λέγωσιν, ὅτι αὐτὴ περιέχει μύθους,

(*) Ἴδε Ἰωαν. 12, 28, καὶ πρὸς Φίλιπ. 2, 9, 10.

ἀντιφάσεις ἐναντίας εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον· ἢ ὅσοι ὑπερφυοῦσι τὰ συγγράμματα τῶν ἔθνικῶν, προτιμῶντες αὐτὰ καὶ ἀπὸ αὐτῆν τὴν ἁγίαν Γραφήν. Οἱ τοιοῦτοι βλάσφημοι ἐπαιδεύονται εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην μὲ θάνατον. Λευιτ. 24, 16. (*) Ὡσαύτως δὲν πρέπει νὰ ὑποφέρωνται καὶ τὴν σήμερον μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν (**).

2. Οἱ ἐπίορκοι ὅσοι ὀμνύουσιν ὄρκους ψευδεῖς· ἢ ὀμνύουσι μὲν τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἔπειτα δὲν πράττουσι κατὰ τὴν ὄρκον, καὶ περιπαίζουσι τρόπον τινὰ τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον ἐπικαλοῦνται μάρτυρα τῷ ὄρκου· « καὶ εἰσελεύσεται (τὸ δρέπανόν) εἰς » τὸν οἶκον τοῦ ὀμνύοντος τῷ ὀνόματί μου ἐπὶ ψεύδει, καὶ » καταλύσει ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ συντελέσει αὐτόν » λέγει ὁ Θεός διὰ τοῦ Προφήτου Ζαχαρίου, Κεφ. 5, 4. (**).

3. Ὅσοι χωρὶς ἀνάγκης καὶ διὰ παραμικρὰς ὑποθέσεις ἔχουσιν εἰς τὸ στόμα τὸ ὑπερένδοξον ὄνομα τοῦ Θεοῦ· καὶ τὸ μεταχειρίζονται καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀσχήμονας λόγους

(*) Ὁ ὀνομαζὼν τὸ ὄνομα Κυρίου, θανάτῳ θανατούσθω ἠρμηνεύσαν οἱ Ἑβραῖοι· τὸ δὲ Ἑβραϊκὸν λέγει· ὁ βλασφημῶν τὸ ὄνομα Κυρίου. κ. τ. λ.

(**) Ἦγουν πρέπει μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοουθεσίαν νὰ ἀποκόπτονται ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς μέλη πεισπημένα, διὰ νὰ μὴ διαδώσωσι τὸν ἴον τῆς ἰδίας κακίας καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς. Ἴδε Ἀ. Κορινθ. 5, 1 — 11. καὶ Γεν. 3, 10.

(***) Τὸ Ἑβρ. « καὶ εἰσελεύσεται (ἢ ἀρὰ) εἰς τὸν οἶκον » τοῦ ὀμνύοντος ἐν τῷ ὀνόματί μου ἐπὶ ψεύδει· καὶ διανυκτερεύσει ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ συντελέσει αὐτόν » Ἴδε καὶ Λευιτ. 19, 12. καὶ Ἠσαΐου 48, 1.

καὶ τὰς ἀπρεπεῖς ὁμιλίας: καθὼς ὁπότεν λέγωσι μὰ τὸ Θεόν! ὁ Θεὸς τὸ γινώσκει! μὰ τὸ Εὐαγγέλιον! μὰ τὰς ἐντολάς! ἢ ἐκφωνοῦσιν ἀναμέσαι εἰς τὰς ἀθεμίτους εὐτραπελίας· ὦ Θεέ! ὦ τέχνη! Μὴ τοὺς τοιοῦτους ἀσεβεῖς συναριθμοῦνται καὶ ὅσοι μεταχειρίζονται εἰς τοὺς ἔρκους τὰ βδελυρὰ τῶν Ἑθνικῶν Θεῶν ὀνόματα, οἷον τοῦ Διὸς, τῆς Ἀφροδίτης, (*) καὶ τῶν λοιπῶν: τοὺς ὁποίους κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Θείας Γραφῆς, δὲν πρέπει νὰ μνημονεύωμεν παρὰ μὲ καταφρόνησιν.

4. Οἱ ψευδοπροφήται ἤγουν ὅσοι προλέγουσιν ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ προφητείας ψευδεῖς, ἢ καυχῶνται ὅτι ἀπεκάλυψαν εἰς αὐτοὺς τὸ μέλλον, καὶ τοὺς ἐπρόσταξε νὰ τὸ κηρύξωσιν εἰς τοὺς ἄλλους.

5. Ὅσοι ζητοῦσιν ἀπὸ τὸν Θεὸν ζητήματα ἀπρεπῆ, καθὼς ποιοῦσιν ἐκεῖνοι, ὅσοι παρακαλοῦσι τὸν Θεὸν νὰ τοὺς ἐκδικήσῃ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· ἢ ἕνας ληστής, ὁπότεν παρακαλῆ τὸν Θεόν, νὰ τὸν βοηθῆ εἰς τὰς κλοπὰς καὶ ληστείας αὐτοῦ. Οἱ τοιοῦτοι ποιοῦσι τὸν Θεὸν συναργόν τῶν ἰδίων ἀμνηστικῶν.

6. Ὅσοι ὑπόσχονται εἰς τὸν Θεόν ὑποσχέσεις τὰς ὁποίας ἔπειτα δὲν πληροῦσι: καθὼς ὅσοι διὰ μίαν εὐεργεσίαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον παρὰ Θεοῦ, ὑπόσχονται νὰ σολίσωσι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἢ νὰ δώσωσιν ἐλεημοσύνην εἰς τροφήν τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἀδυνάτων, ἢ νὰ συστήσωσι σχολεῖα, ἢ καὶ νὰ παραιτηθῶσιν ἀπὸ κἀμμίαν ἀμαρτίαν εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι

(*) Ἡ ἐν Τροῦλλῳ οἰκουμενικῇ Σύνοδος, κανόνι 94. ἀφορίζει ἐκεῖνους, ὅσοι ὀμνύουσιν ἑλληνικῶς ἔρκους.

ὄλω; ἐκδοτοί, ἔπειτα ἀθετεῖσι τὴν ἰδίαν ὑπόσχασιν (*). εἶναι δὲ συγκεχωρημένον καὶ πρέπον νὰ μεταχειζώμεθα τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ: πρῶτον εἰς τὸν καιρὸν τῆς θείας λατρείας, ἤγουν ὅταν δοξολογῶμεν τὸν Θεόν· δεύτερον, εἰς ἀναγκαίαις τινὰς περιστάσεις, εἴαν εἰς τὸ κριτήριον, ὅπου, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Παύλου, γίνεται ἡ πάσης ἀντιλογίας πέρας εἰς ἡ βεβαίωσιν ὁ ἔρκος· Ἐβρ. 6, 16. τρίτον, ὅταν κἀμμία νόμιμος ἐξουσία ζητῆ παρ' ἡμῶν ἔρκον εἰς πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐναντία τοῦ θείου νόμου (**). Πρέπει προστού-

(*) Ἡ Ἁγία Γραφή ἀπαίτει φητῶς τὴν πλήρωσιν τῶν ὑποσχέσεων καὶ τῶν ἔρκων Ἀριθ. 30, 2. Δευτερονομ. 23, 22, 24· ἀλλ' ἐπειδὴ γίνονται πολλάκις ὑποσχέσεις καὶ ἔρκαι προκατεῖς πρὸς ἰδίαν βλάβην ἢ τοῦ πλησίον, ὁποῖος ἦτον ὁ ἔρκος τοῦ Ἡρώδου (Ματθ. 14, 9.) καὶ ἐκαίνιον οἱ ὁποῖοι ἐζήτησαν νὰ θανατώσωσιν τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, Πράξ. 32, 12. εἰς τοιαύτας περιστάσεις πρέπει προτιμώτερον νὰ ἀκυροῦται ὁ ἄνομος ἔρκος, παρὰ νὰ πράττεται τὸ κακόν.

(**) Ὅχι μόνον διατάσσει τὸν νόμιμον ἔρκον ὁ Θεὸς Ἐξοδ. 22, 11. καὶ Δευτερονομ. 6, 13. ἀλλὰ καὶ τὸν μεταχειρισθῆ αὐτὸς ὁ ἴδιος διὰ περισσοτέρην βεβαίωσιν τῶν ἐπαγγελιῶν αὐτοῦ, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, Ἐβρ. 6, 13—18. ἐπισκῶτως ὤμοσαν ἐνίοτε καὶ οἱ Ἅγιοι ἄνδρες τῆς Π. καὶ Ν. Διαθήκης (ἴδ. Β. Κορ. 90. 1, 23. καὶ ἄλλαχού). Ἄλλ' ἔσως ἤθελεν ἀντιλέξῃ τις· διὰ τί λοιπὸν ὁ Χριστὸς ἀπαγορεύει τὸν ἔρκον (Ματθ. 5, 34—37. Ἴδε καὶ Ἰάκωβον 5, 12.); πρὸς τὸν ὁποῖον λέγομεν, ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ Χριστοῦ δὲν ἦτο νὰ ἀπαγορεύῃ τὴν χρῆσιν τῶν νομίμων καὶ ἀναγκαίων ἔρκων, ἀλλὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς ματαίους καὶ χωρὶς ἀνάγκης γιγνομένους ἔρκους, καὶ ἐκαίνους τοὺς ὁποίους ὤμνησον προπετῶς οἱ Ἰουδαῖοι ἐπάγω εἰς τὰ κτίσματα, καὶ περὶ τῶν ἁ-

νοις νὰ ἐνθυμώμεθα, ὅτι καὶ αὐτός ὁ νόμιμος ἔρκος δὲν πρέπει νὰ γίνεται εἰς κανένα κτίσμα (*), ἀλλ' εἰς μόνον τὸν πανταχοῦ παρόντα Θεόν, εἰς τὸν ὁποῖον μόνον εἶναι γνωσταὶ αἱ βουλαὶ τῶν καρδιῶν.

Εἶναι φανερόν, ὅτι, ἡ ἐντολὴ αὕτη, ὅταν προστάτη νὰ προφέρωμεν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μὲ τὸ προσήκον σέβας, καὶ ἐμποδίσῃ τὸ ἐναντίον; εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν διατάσσει καὶ τὸν τρόπον τῆς λατρείας ἐκείνης, τὴν ὅποιαν ὁ ἄνθρωπος χρεωστεῖ πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ εἶναι μία μαρτυρία τῆς ἰσωτερικῆς ὑποταγῆς πρὸς αὐτόν περὶ τῆς ὁποίας ἐλαλήσαμεν ὀλίγα τινά, Μερ. Α. §. 11. Τὰ οὐσιώδη μέρη τῆς θείας λατρείας εἶναι ἡ πρὸς Θεὸν ἀγάπη καὶ ὁ φόβος αὐτοῦ.

Τί εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ;

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι μία διάχυτος ἐπιθυμία καὶ κλίσις τῆς ψυχῆς εἰς τὸ νὰ ἐνωθῇ μὲ τὸν Θεόν, ὡς ἓνα ὄν ἀξιώτατον ἀγάπης, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τὴν ἀγάπην αὐτήν. « Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου » λέγει ὁ Χριστὸς Ματθ. 22, 35. Ἡ ἐνωσις αὕτη γίνεται διὰ τῆς ἀδιακόπου καὶ καθαρᾶς μνήμης τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀρετῆς.

ποῖον ἐλλέγονται συνεχῶς. Ματθ. αὐτόθ. καὶ 23, 16—22. καὶ Ἰερειμ. 5, 7.

(*) Ὅποιοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ἔρκοι, ὅσοι γίνονται εἰς τὴν ζωὴν, εἰς τὴν κεφαλὴν, εἰς τὰ τέκνα, κτ. περὶ τῶν ὁποίων ἴδε τὰς ἀνωτέρω μαρτυρίας τοῦ Ματθαίου καὶ τοῦ Ἰερειμίου.

Ἀποτελέσματα τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης.

Ἐνταῦθεν ἔπεται, ὅτι μία ψυχὴ εὐσεβὴς καὶ ζέουσα ἀπὸ τῆν πρὸς Θεὸν ἀγάπην: 1. Γυμνάζεται πάντοτε εἰς τὸν θεῖον νόμον, καὶ εὐρίσκει τὴν μόνην αὐτῆς παρηγορίαν, εἰς ταύτην τὴν ἀγιωτάτην ἀσχολίαν. 2. Ἰψοῦται πρὸς τὸν Θεόν, καὶ πλησιάζει εἰς τὸν θρόνον τῆς χάριτος αὐτοῦ, διὰ τῆς θερμῆς προσευχῆς (*). 3. Δοξολογεῖ πάντοτε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, καὶ κηρύττει τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ. 4. Εὐχαριστεῖ ἐκ καρδίας τὸν Θεόν, δι' ὅλας τὰς χάριτας, ὅσας ἔλαβεν παρ' αὐτοῦ, καὶ ἀποδίδει ὅλα τὰ ἀγαθὰ εἰς τὴν εὐσπλαγχτίαν σου. 5. ἔχει πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν, καὶ παραδίδει εἰς τὴν πρόνοιάν του ὅλα τὰ συμβαίνοντα τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωῆς. 6. Ἰποτάσσεται ἐπομένως μετὰ χαρᾶς εἰς τὰ προστάγματα τοῦ Ἰψίστου Θεοῦ, καὶ ἐλπίζει μεθ' ὑπομονῆς εἰς αὐτόν. 7. Τελευταῖον ἀγαπᾷ τὸν πλησίον, ὅσον ἐπιθυμεῖ νὰ ἀγαπᾶται αὐτὸς ἀπὸ τὸν Θεόν: « ἐάν τις εἴπῃ, ὅτι » ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ μισεῖ, ψεύστης « ἐστίν » Ἀ. Ἰωάν. 4, 20. Ἐναντία εἰς ταύτας τὰς ἀρετὰς εἶναι αἱ ἐπόμεναι κακίαι: 1, ἡ πρὸς Θεὸν ἔχθρα, ἡ ὁποία ὑφίσταται εἰς τὴν παράθεσιν τῶν ἐντολῶν του. 2, Ἡ πνευματικὴ ἀκηδία εἶπουν ἀκηδία: ἡ ὁποία εἶναι τὸ νὰ ἀμελή τις τὰ καθήκοντα τῆς εὐσεβείας: ταυτέστι τὴν προσευχὴν, τὴν μνήμην τοῦ Θεοῦ, τὸ νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς θεῖους ναοὺς, κ. τ. λ. (**). 3, Ἡ πρὸς Θεὸν ἀχαριστία, ἠνωμένη ἐνίοτε μετὰ πονογυγισμῶν. 4, Τὸ νὰ ἀμφιβάλλῃ τις διὰ τὴν πλήρωσιν

(*) Ἐβρ. 4, 16.

(**) Ἰδε Ματθ. 25, 13—27. Ἐβρ. 5, 12. Ἀ. Πέτρ. 5, 8.

τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ· μία ἄκαιρος πεπνήθησι εἰς τὸν Θεόν (*), ἢ μία τελεία ἀπόγνωσις.

Τί εἶναι ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ;

Τὸ δευτέρον οὐσιώδες μέρος τῆς θείας λατρείας εἶναι ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ· ὅστις ὑφίσταται εἰς τὸ νὰ συλλογίζεται καθ' ἑκάστην ὁ ἄνθρωπος τὴν παντοδυναμίαν καὶ δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ φυλάττεται ἀπὸ τὸ νὰ πράττῃ ὅσα εἶναι εἰς ὕβριν καὶ καταφρόνησιν αὐτοῦ (*).

(*) Ἦγουν νὰ ἐλπίζῃ τις εἰς τὴν εὐσπλαγγίαν τοῦ Θεοῦ περισσύτερον ἀπ' ὅ, τι πρέπει περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὸν Ἀπόστολον Παύλον Ῥωμ. 2, 4, 5.

(**) Τίς οὐ φοβηθήσεται σε, βασιλεῦ τῶν ἐθνῶν; ὅτι σοὶ (αὐτοῦ) προσήκει λέγει ὁ προφήτης ἱερμίας κερ. 10, 7. (τὸ ὁποῖον ἐδάφιον λείπει εἰς τοῦ; ἑβδομήκοντα, ἐκδοσ. Μιλίου ἐν Ἀμστελοδάμ. 1725.) πρέπει ὁμοίως νὰ προσέγωμεν νὰ μὴ ἦναι ὁ πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῶν φόβος δουλικὸς ἀλλ' υἱικὸς. Ὁ δουλικὸς φόβος γεννᾶται ἀπὸ μίαν καρδίαν τρέμουσαν διὰ τὰς δικαίας καὶ ἀφύκτους ποινάς, τῶν ὁποίων εἴμεθα ἄξιοι διὰ τὰς ἡμετέρας ἁμαρτίας. Ὁ υἱικὸς φόβος ὑφίσταται εἰς τὴν λύπην, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ ἁμαρτωλὸς διὰ τὸ νὰ ἐβλάψῃ τὸν εὐεργετικὸν καὶ φιλόστοργον αὐτοῦ Πατέρα, τὸν Θεόν. Περὶ τοιοῦτου φόβου λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Μαλαχίου· υἱὸς δοξάσει πατέρα, καὶ δούλος τὸν Κύριον ἐκουστῶ· καὶ εἰ πατήρ εἰμι ἐγὼ, ποῦ ἐστὶν ἡ δόξα μου; καὶ εἰ Κύριος εἰμι ἐγὼ, ποῦ ἐστὶν ὁ φόβος μου; κερ. 1, 6. Ἐναντίος δὲ εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ πρὸς τοῦ; ἀνθρώπου υπερβολικὸς φόβος, ἧγουν τὸ νὰ φοβώμεθα νὰ δυσαρεστήσωμεν τοῦ; ἀν-

Ἀποτελέσματα τοῦ Θεοῦ φόβου.

Ἀποτελέσματα τοῦ Θεοῦ φόβου εἶναι 1, ἡ πνευματικὴ πτωχεία, ἡ ὁποία εἶναι τὸ νὰ ταπεινοῦται τις ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ γνωρίζῃ, ὅτι εἶναι πταίστης· ἔμπροσθεν εἰς τὸ θεῖον κριτήριον. Ἐναντιοῦνται εἰς ταύτην τὴν πνευματικὴν πτωχείαν ἡ Φαρισαϊκὴ ὑπερηφάνεια· ἡ ὁποία εἶναι τὸ νὰ θάρσῃ τις εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ ἔργα, καὶ νὰ ὑψῶται ὑπὲρ τοὺς ἄλλους· 2, ἡ μετάνοια, ἧγουν ἡ ὁμολογία τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων ἠνωμένη μετὰ τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν εὐσπλαγγίαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ ὁμολογία αὕτη, ὅταν γίνεται διὰ στόματος, ὀνομαζέται ἐξομολόγησις. Εἰς ταύτην ἐναντία εἶναι ἡ ἀμετανοησία, ἧγουν ὁ βαθύς ὕπνος εἰς τὴν ἁμαρτίαν (*). 3, Ἡ νηστεία εἶται ἡ χαλίνωσις τῶν παθῶν· ὅταν ὁ ἄνθρωπος τὰ πολυμῆ καὶ τὰ ὑποτάσῃ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον. Χρήσιμος εἶναι εἰς ταύτην τὴν χαλίνωσιν ἡ ἀποχὴ μερικῶν βρωμάτων· διὰ τῆς ὁποίας διαμάχονται αἱ σαρκικαὶ ἐπιθυμίαι, αἱ ὁποῖαι ἐξαγριούμεναι ἀπὸ τὴν ὑπερμετρον τροφήν, ἀποτελοῦσιν ἀκιδεὶς καὶ κωθρὸν τὸ πνεῦμα. Ἐναντία εἰς τὴν χαλιναγωγίαν, τῶν παθῶν εἶναι ἡ ἀκολασία, ἧγουν τὸ νὰ δίδῃ τις τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὰς ὀρέξεις τοῦ σώματος· ἐκ τῆς ὁποίας γεννῶν-

ὁ ἄνθρωπος περισσύτερον παρὰ τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον ἀπαγαγεῖ ὁ Χριστὸς Ματθ. 12, 4—7.

(*) Καλὴν εἶναι ὅσοι κοιμῶνται ἀμέριμοι εἰς τὴν ἁμαρτίαν, νὰ ἐνθυμοῦνται πάντοτε τὰ λόγια ἐκεῖνα τοῦ Ἀποστόλου· ὅταν γὰρ λέγωσιν· Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνῆδις αὐτοῖς ἐφίσταται ὁ ὀλεθρος, ὡσπερ ἡ ὀδύνη τῆ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῃσιν. κτ. Ἄ. Θεσσαλ. 5, 3—8.

ται ἡ ἀκρασία, ἡ τρυφή, ἡ γαστριμαργία, καὶ ὅλα τὰ ἁμαρτήματα. Περὶ τούτου μᾶς διδάσκει ὁ Σωτὴρ λέγων: « προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰσιν. » διὸς ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῆ ἡ ἡμέρα ἐκείνη » Λουκ. 21, 34 (*). Ἡ, ἡ ἄρνησις τοῦ ἑαυτοῦ ἦγουν τὸ νὰ καταφρονῶμεν καὶ νὰ ἀποβάλλωμεν ὅλα ἐκεῖνα, τὰ ἵποια ἐμποδίζουν τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, ἕως ἄρσεν ἠθέληεν εἶναι μὲ ὅλον τούτο εἰς ἡμᾶς. Οὕτω παραδείγματος χάριν, πρέπει νὰ καταφρονήσωμεν τιμὴν, πλοῦτον, συγγένειαν, καὶ τὰ ταιαῦτα, ὅταν αὐτὰ μᾶς ἐμποδίσουν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῶν πρὸς Θεὸν καθήκοντων (**). Ὅστις τηρήσει ἀκριβῶς ὅσα εἶπομεν ἐνταῦθα περὶ τοῦ θείου φέβου, δύναται δικαίως νὰ ὀνομασθῆ θεοσεβής.

ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ

Περὶ τῶν Προφητειῶν.

* Εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ: Ὁ ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὐρέκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. » Ἰωάν.

Μὲ μεγάλην εὐφροσύνην τῆς καρδίας τοῦ ἀναγγέλλει ὁ Φίλιππος πρὸς τὸν Ναθαναὴλ τὴν χαρμύσνον εἰδήσιν, ὅτι εὗρε τὸν Ἰησοῦν τὸν ὑποσχόμενον Μεσσίαν εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην ἀπὸ καταβολῆς Κόσμου. « Εὐρίσκει Φίλιππος τὸν

(*) Ἴδε καὶ Ῥωμ. 13, 13. Ἐφρσ. 5, 18. Ἀ. Θεσσαλ. 5, 6.

(**) Ἴδε Πιανθ. 10, 38. 39. 16, 24—26. Λουκ. 14, 26. 27.

Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ: Ὁ ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ » καὶ οἱ Προφῆται εὐρέκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ ». Καὶ τῷ ὄντι δὲν ἠμπορεῖ νὰ δοθῆ εἰς τὴν γῆν εἰδήσις πλεόν χαρμύσνον ἀπὸ ταύτων, μᾶτε μακαριότης μεγαλύτερα εἰς τὸν ἄνθρωπον, παρὰ νὰ γνωρίζῃ τοῦτον τὸν θαυμασίον Μεσσίαν, ὅστις εἶναι ἡ ὁδὸς, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ. Διὰ τοῦτο ὅποιος δὲν γνωρίζει τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν οὐράνιον αὐτοῦ διδασκαλίαν, εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, ἡ ἀλήθεια δὲν εὐρίσκεται εἰς αὐτόν, καὶ ἡ ζωὴ τῆς ψυχῆς του εἶναι νεκρά. Πόθεν προέρχεται λοιπὸν Ἀγαπητοῦ μου Ἀδελφοί, ὅτι ἐν ᾧ πιστεύομεν ταύτας τὰς ἀληθείας τῆς Πίστεως, ἐν ᾧ ὁμολογοῦμεν καὶ ἡμεῖς τὸν Ἰησοῦν, ὡς ἀληθινὸν Μεσσίαν, ὡς υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὡς τὸν μόνον διδάσκαλον τῆς δικαιοσύνης, τόσοι ὀλίγον μελετῶμεν τὴν οὐράνιον διδασκαλίαν του, τόσοι ὀλίγον ἐκτελοῦμεν τοὺς θεῖους του νόμους, τόσοι ὀλίγον μιμούμεθα τὰ θεῖα του παραδείγματα; Πόθεν προέρχεται αὕτη ἡ ἀλλόκοτος ἀντίφασις μεταξὺ τῆς πίστεώς μας καὶ τῆς πολιτείας μας; βέβαια ἀπὸ ἄλλο δὲν προέρχεται παρὰ ἀπὸ τὴν ὀλιγοπιστίαν μας. ἀπὸ τὴν ὀλίγην γνῶσιν τῆς πίστεως, καὶ ἀπὸ τὴν ὀλίγην ἐντύπωσιν τῶν ὑψηλῶν ταύτης ἀποδείξεων καὶ ἀληθειῶν. Ποτὲ δὲν θέλομεν μεταβάλλει τὰ ἦθη μας πρὸς τὸ βέλτιστον ποτὲ δὲν θέλομεν μιμηθῆ τὰς ἀρετὰς τῶν ἁγίων προγόνων μας, ἐὰν δὲν ἀνακαλῶμεν συνεχῶς εἰς τὴν μνήμην μας τὴν θεϊότητα τῆς πίστεώς μας, καὶ ἐὰν δὲν ἐγχαράξωμεν βαθέως εἰς τὰς καρδίας μας τὰς λαμπρὰς ταύτας ἀποδείξεις καὶ ἀληθείας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἀποφάσισα ταύτην τὴν ἀγίαν τεσσαρακοστὴν νὰ σᾶς δηλοποιήσω εἰς τοὺς λόγους μου τὰς ἀποδείξεις καὶ τὰ θεῖα χαρακτηριστικὰ τῆς Πίστεώς μας, τὰς μεγάλας αἰτίαι, αἱ ὁποῖαι κατέπεισάν τὸ

κόσμον νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, τὴν φρόνησιν ἐκείνων, οἵτινες καταγιόνονται εἰς τὴν μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν τῶν θεῶν τῆς ἐντολῶν, καὶ τὴν μωρίαν καὶ ἀμάθειαν τῶν ὄσων τολμοῦν ἀναισχύντως νὰ φλυκρῶσιν ἐναντίον τῶν θεῶν δογμάτων τῆς, τῶν ἱερῶν τῆς ἐνταλμάτων καὶ παραδόσεων. Θέλετε μάθει ἀπὸ τούτους τοὺς λόγους πόσον μέγας εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν, ὅταν τόσον θαυμασίως ἐσύστησῃ καὶ ἐξέτασῃ μίαν πίστιν τόσον οὐράνιον καὶ τόσον θεῖαν· πόσον σοφός, ὅταν μετέχειρίσθῃ πρὸς κατόρθωσιν αὐτοῦ, μέσα τόσον εὐτελεῖ καὶ ἀνεπιτέδεια τοιούτων μεγάλων ἐπιχειρημάτων, καὶ πόσον παντοδύναμος, ὅταν ἐνίκησεν ὅλα τὰ ὄντα μὲ ταῦτα τὰ ἀδύνατα μέσα· ὅταν κατήσχυεν τὴν σοφίαν μὲ τὴν ἀμάθειαν, τὸν πλοῦτον μὲ τὴν πτωχείαν, τὴν δούξαν τοῦ κόσμου μὲ τὴν καταφρόνησιν αὐτῆς. Θέλετε μάθει ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ μεγάλα καὶ ὑψηλά, τὰ ὅποια θέλουν ἐνισχύσει τὴν Πίστιν σας, θέλουν ἀνανεώσει τὴς ἐλπίδας σας, καὶ ἔλθουν ἀνάψῃ εἰς τὰς καρδίας σας τὴν θεῖαν ἀγάπην.

Δὲν εἶναι ἐπιχείρημα δυσκολώτερον παρὰ τὸ νὰ δηλοποιήσῃ καὶ νὰ ἐπαριθμήσῃ τὴς τὰς λαμπρὰς ἀποδείξεις καὶ τὰ θεῖα χαρακτηριστικὰ τῆς ἡμετέρας πίστεως, καὶ τὰς μεγάλας αἰτίαι, αἱ ὅποιαι κατέπεισαν τὸν κόσμον, νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ· διότι εἶναι τόσον πολλὰ καὶ μεγάλα, ὥστε τέλος δὲν ἤθελεν εὑρεῖ ποτὲ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις. Θέλω ὅμως σὰς ὁμιλήσει περὶ τῶν κυριώτερων, τὰ ὅποια ἀναμφισβητῶς εἶναι αἱ προφητεῖαι, ἡ θαυμασίως οὐτετασις καὶ ἐκτάσις αὐτῆς, ἡ μεταβολὴ καὶ ἀγιότης τῶν ἡθῶν, τὰ θαύματα καὶ οἱ Μάρτυρες. Εἰς πάντα λόγους συντόμους θέλομεν περιληπτικῶς διαπραγματευθῆ ταύτας τὰς μεγάλας καὶ ὑψηλὰς ὑποθέσεις. Εἰς τὸν πρῶτον θέλομεν ὁμιλήσει περὶ προφητειῶν. Εἰς τὸν δεύτερον, περὶ τῆς θαυμασίου συστάσεως καὶ ἐκτάσεως τῆς

ἡμετέραις Πίστεως. Εἰς τὸν τρίτον, περὶ μεταβολῆς καὶ ἀγιότητος τῶν ἡθῶν. Εἰς τὸν τέταρτον, περὶ θαυμάτων καὶ τέλος εἰς τὸν πέμπτον περὶ Μαρτύρων. Θέλετε εὑρεῖ εἰς τούτων τῶν λόγων τὴν ἀκρόασιν καὶ μεγίστην εὐχαρίστησιν, καὶ μεγίστην οἰκοδομήν, ἐὰν προσεκτικῶς καὶ ἐπιμόνως θέλετε τοὺς ἀκροασθῆ. Ἐπιθυμῶ νὰ εὑρεθῆτε ὅλοι εἰς ὅλους τούτους τοὺς λόγους, καὶ νὰ παρακινήσητε καὶ ὄσους ἄλλους θέλετε ἡμπορέσει, διὰ νὰ λάβητε καὶ περισσότερον μισθόν, καὶ περισσώτεραν οἰκοδομήν. Ὁ εἰς θέλει εἶναι ἀπὸ τὸν ἄλλον καλλήτερος, καὶ ὅλοι ἐνίομοι θέλουν σὰς δώσει τὰς μεγαλητέρας καὶ ὑψηλοτέρας ἰδέας τῆς Πίστεως, τὴν ὅποιαν ἐπαγγελώμεθα. Ὅλοι εἶναι μία σειρά, καὶ ὅλοι συντίθουν πρὸς στήριγμόν τῆς Ὀρθοδοξίας, καὶ πρὸς κοινὴν οἰκοδομήν. Σήμερον θέλομεν ὁμιλήσει περὶ τῶν Προφητειῶν· καὶ θέλομεν καταλάβει τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ ἀγαθότητα τοῦ Μεγάλου Θεοῦ ἡμῶν, ὅστις ἠθέλησεν τὴν Ἰσραὴν μας Πίστιν, νὰ τὴν ἀναγγείλῃ καὶ νὰ τὴν προφητευσῇ εἰς τὸν Κόσμον τόσους αἰῶνας πρότερον.

Ἐκεῖνος ὁ ἴδιος Θεός, ὅστις κατεδίκασεν εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον αἰώνιος τὰ ἐντελέστερα αὐτοῦ πλάσματα, τόσας μυριάδας Ἀγγέλων διὰ μίαν καὶ μόνην ἁμαρτίαν, ἔλαβε τόσην εὐσπλαγχνίαν δι' ἡμᾶς τοὺς μικροὺς σκώληκας τῆς γῆς τοὺς παραβάτας τῶν θεῶν τοῦ ἐντολῶν, ὥστε ἀπέστειλε τὸν υἱόν του τὸν Μονογενῆ εἰς ταύτην τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμιῶνος διὰ νὰ διδάξῃ πρὸς ἡμᾶς τὰς οὐρανίους του ἀληθείας, καὶ διὰ νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας καὶ ἀπὸ τὸν αἰώνιον θάνατον. Ποῖος δὲν μένει ἐκστατικός, ὅταν ἀναγινώσκῃ εἰς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐκείνην τὴν χαρμόσυνον καὶ εὐάριστον ἀγγελίαν, τὴν ὅποιαν μᾶς κηρύττει μεγαλοφῶνως ὁ ἀγκυπητὸς μαθητῆς τοῦ Κυρίου! » Οὕτω γὰρ ἡγά-

πησεν ὁ Θεὸς τὸν Κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μονο-
 » γενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπώληται,
 ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον (Κεφ. 3, 16).» Τὸ θαυμασιώτερον
 ὅμως εἶναι, ὅτι οὗτος ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, οὗτος ὁ
 Θεὸς λόγος τοῦ Πατρὸς, οὗτος ὁ βασιλεὺς τοῦ οὐρανοῦ καὶ
 τῆς γῆς, κατεδέχθη νὰ λάβῃ τὴν σάρκαμας, νὰ γίνῃ ἄν-
 θρωπος ὡς ἡμᾶς, νὰ συναστραφῇ καὶ νὰ κατοικήσῃ με-
 ταξὺ ἡμῶν. « Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν
 » ἡμῖν (Κεφ. 1. 14).» τὸ ὅποιον ὅμως υπερβαίνει κάθε ἀγ-
 γελικὴν καὶ ἀνθρώπινον ἔννοιαν εἶναι, ὅτι οὗτος ὁ Θεὸς τῆς
 δόξης ἐλθὼν εἰς τὸν Κόσμον διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν,
 ὑπέφερεν ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους ἀνθρώπους· τόσας ὕβρεις,
 τόσας καταδρομὰς, καὶ τόσα ἄλλα ἄπειρα δεινὰ, τὰ ὅποια
 ἐφθασαν εἰς τὴν ἀκμὴν των, ὅταν ἐπᾶνω εἰς τὸν σταυρὸν
 ἔχυσεν ὅλον τὸ πολύτιμον αὐτοῦ αἷμα διὰ ἀγάπην μας.
 Ταῦτα πάντα ἰκουσίως καὶ περιχαρῶς τὰ ἐδοκίμασεν ἐν ᾧ
 εἴμεθα οἱ πλέον ἔσπευδοι αὐτοῦ ἐχθροί.» Ὀντιον ἡμῶν ἁμαρ-
 τωδῶν, ὁ Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθλων» ἐκφωνεῖ ὅλος ἑκ-
 θαμβος ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, καὶ οὐκνοδᾶμων Παῦλος.

Ὅλα ταῦτα ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, τὰ ὅποια εἶναι τόσον
 μεγάλα καὶ θαυμαστά, ὥστε φαίνονται ἀπίθανα εἰς τὸν ἀν-
 θρώπινον νοῦν, διὰ τὴν αὐτοῦ ἀδυναμίαν καὶ ἀτελειότητα,
 καὶ τινὲς τῶν νέων Διρετικῶν, ὀνομαζομένων Σωκινιανῶν, δὲν
 θέλουσιν κατ'οὐδένα τρόπον νὰ τὰ πιστεύσωσιν, ὄχι μόνον ὁ
 Θεὸς κατεδέχθη νὰ μᾶς τὰ ἀποκαλύψῃ μὲ λαμπροὺς χαρακ-
 τήρας εἰς τὰς ἱεράς του Γραφάς, ἰὼ; ἴδατέ, ἀλλ' ἠδύλησε πρὸς
 τοῦτοις ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ αἰῶνα εἰς αἰῶνα μέχρι
 τῆς ἐλευσῆς τοῦ Σωτῆρος, μὲ τόσους διαφόρους προφήτας
 νὰ τὰ προκηρύξῃ εἰς τὸν Κόσμον, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ κάμ-
 μία ἀπολογία εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν δὲν γνωρίσωσι καὶ

δὲν πιστεύσωσιν εἰς τὸν Μονογενῆ τοῦ Υἱόν· ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον
 αὐξάνει τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Θεοῦ
 πρὸς ἡμᾶς εἶναι, ὅτι ὄχι μόνον αὐταὶ αἱ μεγάλαι καὶ λαμ-
 προὶ ἀλήθειαι τῆς Πίστεως προκηρύχθησαν τόσους αἰῶνας
 πρότερον ἀπὸ τόσους Προφήτας, ἀλλ' ἀκόμη ἐπροφητεύθησαν
 καὶ αἱ πλέον παραμικραὶ περιστάσεις τούτων· ὄχι μόνον
 μᾶς προλέγουσιν οἱ Προφῆται, ὅτι ὁ Θεὸς μέλλει νὰ γίνῃ
 ἄνθρωπος διὰ νὰ μᾶς σώσῃ, ἀλλὰ μᾶς προλέγουσιν ἀκόμη
 πολλοὺς αἰῶνας πρότερον καὶ τὸν καιρὸν, εἰς τὸν ὅποιον μέλ-
 λει νὰ φανῇ εἰς τὸν Κόσμον, καὶ τὰ αὐτοῦ χαρακτηριστικὰ
 διὰ νὰ τὸν γνωρίσωμεν ὅταν ἔλθῃ εἰς τὴν γῆν, καὶ τὰ ἀπο-
 τελέσματα, τὰ ὅποια θέλει προξενήσῃ ἢ ἐλευσίς του εἰς ἔθνη
 τὴν οἰκουμένην. Ταῦτα πάντα τόσον λεπτομερῶς προκη-
 ρύχθησαν ἀπὸ τοὺς Προφήτας, ὥστε, ὅταν οἱ ἐθνικοὶ ἀναγί-
 νωσκον τὰς Προφητείας, αἱ ὅποια ἀπέθλων τὸν Μεσσίαν,
 ἔλεγον, ὅτι ἐγράφησαν μετὰ ταῦτα, καὶ ὅτι εἶναι ἱστορικὴ
 καὶ ὄχι Προφητεία τῶν συμβάντων τοῦ Χριστοῦ. Καὶ διὰ
 νὰ κρίνητε καλλίτερα περὶ τούτων τῶν μεγίστων καὶ ὑψηλῶν
 ὑποθέσεων, ἃς ἐξετάσωμεν τοὺς προφήτας τὶ λέγουσι περὶ
 τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, περὶ τοῦ ἐλευσομένου Μεσσίου.

Ἐὰν ἐξετάσωμεν τὸν καιρὸν εἰς τὸν ὅποιον ἐμελλε νὰ ἔλ-
 θῃ εἰς τὸν Κόσμον ὁ Κύριος, εὐρίσκωμεν τὴν προφητείαν τοῦ
 Ἰακώβ, τοῦ υιοῦ Ἰσαὰκ, καὶ τὸν Δανιὴλ τὸν Προφήτην, νὰ
 τὸν προσδιορίζουσι· λέγει ὁ Ἰακώβ εἰς τὸ 19. Κεφάλαιον τῆς
 γενέσεως, ὅτι τὸ σκῆπτρον δὲν θέλει λείψει ἀπὸ τὰς χεῖρας
 τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, μήτε οἱ βασιλεῖς ἀπὸ τὴν γενεάν του,
 ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας, ὁ προσδοκώμενος παρὰ τῶν
 ἐθνῶν. Καὶ τῷ ὄντι, τὸ σκῆπτρον δὲν ἔλειψε ποτὲ ἀπὸ ταύ-
 την τὴν φυλὴν, μεταξὺ τόσων διαφόρων συμβάντων, καὶ

τάσων αἰώνων, παρὰ ὅταν ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν. Αὐτοῦ μᾶς διηγῆται τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, ὅτι ὁ Κύριος ἐγεννήθη εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Ἡρώδου, ὅστις εἶναι ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ὁ ὁποῖος δὲν κατήγετο ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Ἰούδα, ἀλλ' ἦτον μάλιστα Ἰδουμαῖος, καθὼς μαρτυροῦν τῶν αὐτῶν Ἰουδαίων οἱ ἱστορικοί. Οἱ ἴδιοι Ἰουδαῖοι ἐφώναζον πάλιν, ὅταν ἐμελλον νὰ σταυρώσωσι τὸν Κύριον, ὅτι δὲν ἔχουν ἄλλον βασιλέα, παρὰ τὸν Καίσαρα τὸν Ἀυτοκράτορα τῶν Ῥωμαίων· λοιπὸν κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ Ἰακώβ μαρτυροῦν χωρὶς νὰ τὸ καταλάβωσιν, ὅτι ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας ἦλθεν εἰς τὸν Κόσμον, διότι ἔχασαν τὸ σκῆπτρον, καὶ οὗτος ὁ Μεσσίας εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν· λέγει πρὸς τοὺς τοὺς ὁ Δανιὴλ εἰς τὸ 9. Κεφάλαιον τῶν αὐτοῦ Προφητειῶν, ὅτι ἔπειτα ἀπὸ ἑβδομήκοντα ἑβδομάδας· μέλλει νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας, ὅτι μέλλει νὰ θανατωθῇ, ὅτι ὁ λαὸς, ὅστις δὲν θέλει τὸν γνωρίσει, δὲν θέλει εἶναι πλέον λαὸς του, ὅτι ἡ ἀγία πόλις θέλει ἐξηλωθρευθῆ ἀπὸ ἕνα λαὸν ὀδηγούμενον παρ' ἐνὸς Μονάρχου, καὶ ὅτι τὸ τέλος τούτου τοῦ πολέμου θέλει εἶναι ὁ παντελής θάνατος τούτου τοῦ λαοῦ, ὅστις θέλει μένει εἰς τοιαύτην κατάστασιν, μέχρι τέλους. Σα; ἐρωτῶ ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ταῦτα πάντα δὲν ἐπληρώθησαν ἐντελῶς; Ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν ἦλθεν εἰς τὸν Κόσμον εἰς τὸ τέλος τῶν ἑβδομήκοντα ἑβδομάδων, κατὰ τὸν λογαριασμὸν τῶν ἐρμηνευτῶν τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς; Δὲν ἐθανατώθη ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν; Ὁ λαὸς τῶν Ἰουδαίων, ὅστις δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν γνωρίσῃ διὰ Μεσσίαν του, δὲν ἀπεστράφη ἀπ' αὐτόν; Ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀγία πόλις, δὲν ἐξηλωθρευθῆ ἀπὸ τὰ Ῥωμαϊκὰ στρατεύματα, ὀδηγούμενα παρὰ τοῦ Τίτου, ὅστις ἔγινε τῆς Ῥώμης αὐτοκράτωρ; Οἱ Ἰουδαῖοι ἀφ' οὗ ὑποδουλώθησαν ἀπὸ τὸν Τίτον ἠμπόρσαν πλέον νὰ συστήσωσι βασιλεῖα ἰδικὴν

των εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ δὲν δισκορπίσθησαν εἰς ἕλα τὰ ἔθνη, εἰς τὰ ὅποια τοὺς ἐπίωλησαν οἱ Ῥωμαῖοι ὡς τόσα ἀνδράποδα, καὶ ἔπειτα ἀπὸ δεκαοκτῶ αἰῶνας δὲν εὐρίσκονται καὶ τὴν σήμερον εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν. Ἐμποροῦν νὰ δοῦσιν Προφητεῖαι λαμπρύτεραι ἀπὸ ταύτας;

Ἐὰν πάλιν ἐξετάσωμεν τὰ μερικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Μεσσίου, τὰ ὅποια μᾶς δίδουν οἱ Προφῆται διὰ νὰ τὸν γνωρίσωμεν, ὅταν ἔλθῃ εἰς τὴν γῆν, βλέπομεν ὅτι ὅλα ἐντελῶς ἐπληρώθησαν εἰς τὸν Θεάνθρωπον ἡμῶν Σωτῆρα. ὁ Μαλαχίας γράφει, ὅτι θέλει ἔχει ἕνα Πρόδρομον, ὅστις μέλλει νὰ τὸν ἐξομαλύνῃ τὴν ὁδὸν, καὶ ὁ [Ἰωάννης] ὁ Βαπτιστῆς ἐστάθη ὁ Πρόδρομος τῆς ἐλευσῶς του, καὶ ἐτέλεσεν ἐντελῶς, ὅσα γράφει περὶ αὐτοῦ οὗτος ὁ Προφήτης· ὁ Μιχαίας προλέγει ὅτι θέλει γεννηθῆ εἰς τὴν Βηθλεὲμ. Ὁ Ἠσαΐας, ὅτι θέλει γεννηθῆ ἀπὸ μίαν Παρθένον, καὶ ὅτι θέλει γνωρισθῆ ὡς Μεσσίας μεταξύ δύο ζώων εἰς τὴν γέννησίν του. Ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ Προφητῆναξ προκηρῦττον πανταχοῦ εἰς τὰς προφητείας των, ὅτι θέλει ἀπορρίφθῃ, καταφρονηθῆ, προσδοθῆ, πωληθῆ, φραγγελωθῆ, ἐμπαιχθῆ, ὅτι θέλει πίνει χαλὴν, θέλει εἶσθαι καρφωμένος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του, θέλουν τὸν πύσει εἰς τὸ πρόσωπον, θέλουν τὸν φανεύσει, θέλουν διακρινάσει τὰ φαρμάκα του, καὶ θέλουν ρίψει, πύς κλήρους διὰ τὸν χιτῶνά του, θέλει ἀναστηθῆ τὴν τρίτην ἡμέραν, θέλει ἀναληφθῆ εἰς τοὺς οὐρανούς, καὶ θέλει καθῆσει ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς. Ὅλα ταῦτα ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, τὰ τῶσον λεπτομερῆ συμβάντα δὲν ἐτελέσθησαν ἐντελῶς, καὶ δὲν ἔλαβον τὴν τελείαν ἐκπλήρωσίν των εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν; Δὲν ἔλαβε τὴν γέννησίν του ὁ Σωτῆρ τοῦ Κόσμου εἰς τὴν Βηθλεὲμ; Δὲν ἐγεννήθη ἀπὸ τὴν ἀειπαρθένον Θεοτόκον, Δέσποινα ἡμῶν;

Δὲν ἐγνωρίσθη εἰς τὴν φάτην μεταξὺ δύο ζώων ὡς βασι-
λεὺς τῆς δόξης ἀπὸ τοὺς ποιμένας, καὶ δὲν ἐλατρωθῆ μετὰ
καῦτα ὡς τοιοῦτος ἀπὸ τοὺς σοφοὺς Μάγους τῶν Περσῶν;
Δὲν ἀπερρίφθη, δὲν κατεφρονήθη, δὲν ἐπροδόθη, δὲν ἐπω-
λήθη, δὲν ἐφραγγελώθη, δὲν ἐμπαίχθη, δὲν ἐπροσηλώθη
εἰς τὸν σταυρὸν, καὶ δὲν ὑπέφερεν ὅσα ἄλλα δεινὰ περὶ αὐ-
τοῦ προλέγουσιν ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ Δαβὶδ; Δὲν ἀνέστη τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ; δὲν ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ δὲν κάθη-
ται τῶρα ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς;

Ἐὰν τέλος πάντων ἐξετάσωμεν τὰ ἀποτελέσματα τῶν
ὁποῖα θέλουσιν ἀκολουθήσαι, κατὰ τὰς Προφητείας, τὴν ἔλευ-
σιν τοῦ Σωτῆρος, δὲν εὐρίσκομεν καὶ ταῦτα πάντα ὅτι συ-
νέβησαν μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν; Προλέγει ὁ
Ἰερεμίας ἦτι « ὁ Μεσσίας θέλει ἔλθει νὰ συστήσῃ μίαν νέαν
» διαθήκην, ἣτις θέλει εἶναι ἀνωτέρα κατὰ πάντα τῆς πα-
»λαιᾶς, ὅτι θέλει λησμονηθῆ ἡ ἔξοδος τῆς Αἰγύπτου, ὅτι
» θέλει γράψῃ τὸν νόμον τοῦ ὄχι εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀλλ' εἰς
» τὸ ἐσωτερικόν τοῦ ἀνθρώπου (Κεφ. 31). » Προλέγει πρὸς
τούτοις ὁ αὐτὸς προφήτης ὅτι. « Οἱ Ἰουδαῖοι θέλουσιν ἀπορρί-
»ψαι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ ὅτι θέλουσιν ἀπορρίφθῃ καὶ
» αὐτοὶ μετὰ ἑταῦτα ἀπὸ τὸν Θεόν. » Προλέγει ὁ Ἰεζεκιὴλ
Κεφ. 36, ὅτι, « οἱ ναοὶ τῶν εἰδώλων θέλουσιν καταδα-
»φισθῆ, καὶ ὅτι μετὰ τὸ δλὼν τῶν ἐθνῶν τοῦ κόσμου, θέλει
» προσφερθῆ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν μίαν θυσία καθαρά, ἣτις
» δὲν θέλει εἶναι πλέον ἀπὸ ζῶα. » Προλέγει ὁ Ἰσάϊα ὅτι, ὁ
» λαός σου, ὅστις ἦταν λαός σου, δὲν θέλει εἶναι πλέον
» τοιοῦτος εἰς τὸ εἶξῃ; (κεφ. 1.) » Προλέγουσιν διάφοροι ἄλλοι
προφῆται ὅτι, « ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, θέλουσιν συντρέχει
» πληθυσθὲν πρὸς αὐτόν. » Προλέγει ὁ Ἰωήλ, ὅτι « θέλει χύσει
» τὸ πνεῦμά του ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, διὰ νὰ χαρίσῃ πρὸς αὐτὰ

τὴν νέαν καρδίαν, καὶ διὰ νὰ τὰ κάμνη νὰ τρέχωσιν εἰς τὰς
» ἀόδους τῆς Σωτηρίας (Ἰωήλ. κεφ. β'). Προλέγει ὁ προφη-
» τὰναξ τὴν αἰώνιον αὐτοῦ Ἱερουσόλην. » Σὺ εἶ Ἰερουσὸν εἰς τὸν
» αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. » Ὁ αὐτὸς προλέγει
τὴν αἰώνιον αὐτοῦ βασιλείαν καὶ δεσποτείαν εἰς ὅλας τὰς
γεννεάς. » Ἡ βασιλεία σου βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων,
» καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ. » Προλέ-
γει ὁ Μωϋσῆς εἰς τοὺς Ἰσραηλίους ὅτι. « θέλει ἐγεροθῆ προ-
» φῆτης ἀνώτερος αὐτοῦ, ὅστις θέλει μεταβάλλει τὸν νόμον
» του καὶ τὸν ὑπόουν πρέπει νὰ ἀκρασθῶσιν ὡς τὸν ἀληθῆ
» Μεσσίαν. » Δὲν ἤθελα τελειώσῃ ποτὲ, ἐὰν ἤθελα νὰ ἐπα-
ριθμηθῶ καὶ τοὺς ἄλλους προφήτας καὶ τόσα ἄλλα ἄπειρα
περιστατικὰ, ἀποδιδόντες τὴν Κύριον ἡμῶν καὶ τὴν Ἱε-
ράν μας Πίστιν. Ἐν τοσούτῳ δὲν βλέπομεν ὅλοι μὲ τοὺς
ἐδικούς μας ὀφθαλμοὺς νέον νόμον νὰ βασιλεύῃ τὴν σήμερον
ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς οἰκουμένης; Οἱ
ναοὶ τῶν εἰδώλων πρὸ πολλοῦ δὲν καταδαφίσθησαν; ὅλοι αἱ
θυσίαι τῶν ζώων δὲν ἐπαυσαν; Τὸ ἄλλο προσφέρεται παν-
ταχοῦ πρὸς τὸν Θεόν πρὸς ἡ ἀνάμικτος θυσία εἰς τὰ Ἱερὰ
θυσιαστήρια τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας; Δὲν ἀπερρίφθησαν
ἀπὸ τὸν Θεόν οἱ Ἰσραῆλι, καὶ οἱ ἔθνη δὲν ἦλθον πληθυσθὲν
νὰ λατρεύσωσι τὸν ἀληθινὸν Θεόν, καὶ νὰ σχηματίσωσι τὴν
ἑκκλησίαν; Οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐπαυσαν ἀπὸ τὸ νὰ ζῶσιν ὡς
τὰ ἄλογα ζῶα, ἀφ' οὗ ὑπέταξεν τὸν αὐχένα εἰς τὸν ἐνδοξὸν
ζυγὸν τῆς Πίστει, καὶ δὲν ἐζῆσαν τόσαι μυριάδες εἰς ὅλα
τὰ μέρη τῆς οἰκουμένης διὰ τόσους αἰῶνας τῆς Ἐκκλησίας
βίον ἀγγελικόν; Τίς κατόρθωσεν ἐπιχειρήματα τόσον θαυμα-
στά καὶ ἐξαισια; Τίς ἐδύνατο νὰ προφητεύσῃ τόσον λεπτομε-
ρῶς τόσους αἰῶνας πρότερον πράγματα τόσον ἀδηλα καὶ τό-
σον ἀκατάληπτα εἰς τοὺς ἀνθρώπινους νόας, καὶ ἔπειτα νὰ

τὰ ἐκτελέσει μὲ τὴν ἐντέλειαν εἰς τὸν δειωρισμένον καιρὸν, χωρὶς νὰ δυνηθῶσιν ἕλαι αἱ δυνάμεις τοῦ κόσμου, καὶ ἕλαι αἱ δυνάμεις τοῦ Ἄδου ὁμοῦ ἐνωμέναι νὰ τὰ ἐμποδίσωσι; τίς ἄλλος ἐδύνατο νὰ κατορθώσῃ ταῦτα πάντα παρὰ ὁ Παντοδύναμος Θεός, ὅστις γνωρίζει τὰ μέλλοντα ὡς τὰ παρόντα, ὅστις ἔχει τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ἕλων εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ συμβῆ τίποτε εἰς τὸν κόσμον χωρὶς τῆς προσταγῆς, ἢ τῆς παραχωρησιᾶς του.

Ἰησοῦ μου Παμφίλτατε, σὲ εὐχαριστοῦμεν ἐκ βάρους ψυχῆς καὶ καρδίας, ὅτι καταδέχθης νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν γῆν, καὶ νὰ χύσῃς ὅλον τὸ πολύτιμον σου αἷμα εἰς τὸν γαυρὸν διὰ νὰ μᾶς σώσῃς. Σὲ εὐχαριστοῦμεν πολὺ περισσότερον, ὅτι καθ' ὅλους τοὺς πρὶν τῆς ἐνανθρωπίσεώς σου αἰῶνας ἐφώτισας τίτους ἁγίους Προφήτας διὰ νὰ μᾶς ἀναγγείλωσι ταύτας τὰς χαρμοσύνας εἰδήσεις, καὶ νὰ μᾶς προετοιμάσωσι νὰ τὰς δεχθῶμεν περιχαρῶς καὶ φιλοφρόνως. Σὲ εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς τόσας μεγάλας καὶ ἀπείρους εὐεργεσίας σου. Σὺ διὰ ἀγάπην μας ἐποίησας ὅλα τὰ ὄντα· σὺ ἁμαρτωλοὺς μᾶς ἐσυγχώρησας, ἀγνώμονας ἐθυσιάσθης διὰ ἡμᾶς, πεπλανημένους μᾶς ἐδήγησας, τυφλοὺς μᾶς ἐφώτισας, ἐρισκομένους εἰς τὴν σκιάν τοῦ θανάτου μᾶς ἐδείξας τὸ φῶς τῆς ἀληθείας μὲ τὰς θείας ἐλλάμψεις τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἀρετῶν σου. Σὺ τὸσον φιλοφρόνως μᾶς ἐδίδαξας, τὸσον πατριωδῶς μᾶς ἐνουθέτησας, τὸσον ἐπιμόνως καὶ μεγάλως μᾶς ἠγάπησας. Σὺ μᾶς ἐχάρισας τσακίς θαυμασίως, καὶ ζῶην, καὶ υἰγιάν, καὶ φρόνησιν, καὶ ὅταν ἀνελήφθης ἀπὸ ἡμᾶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς μᾶς ἔστειλας πρὸς παρηγορίαν τὸ πανάγιόν σου Πνεῦμα, διὰ νὰ φωτίσῃ τοὺς ἀποστόλους σου πρὸς νοθεσίαν μας καὶ οἰκοδομήν. Σὺ καὶ τὴν σήμερον μᾶς ἀγιάζεις ἀοράτως μὲ

τὰ θεῖα σου μυστήρια, μᾶς διοικεῖς μὲ τοὺς ποιμένας σου, μᾶς νοθετεῖς μὲ τὰς Γραφάς σου, μᾶς ἠμιλεῖς μὲ τοὺς ἱεροκήρυκας, μᾶς ἐδηγεῖς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Σωτηρίας διὰ τῶν Πνευματικῶν σου Πατέρων, καὶ διὰ τῶν παραδειγματικῶν τόσων ἁγίων ἀνδρῶν, μᾶς ἔχεις πάντοτε εἰς τὰς ἀγκάλας σου κατοικεῖς ἀκόμη μὲ ἡμᾶς ὑπὸ τὰ εἶδη τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, καὶ καταδέχσασαι νὰ ἐνοικήσῃς εἰς ἡμᾶς, ὅταν κοινωνήσωμεν ταῦτα τὰ Πανάχραντά σου Μυστήρια.

Τὶ θέλομεν ἀνταποδώσει δι' ὅλα ταῦτα ἀγαπητοῦ μου ἀδελφοὶ πρὸς τὸν Κύριον; Δὲν ζητεῖ ἄλλο εἰς ἀνταμοιβὴν παρὰ τὴν ἀγάπην μας. Διότι εἶναι Θεός μας, Πλάστης μας, Σωτὴρ μας, ὁ μεγαλύτερος εὐεργέτης μας, καὶ τὸ πλέον ἀξιαγάπητον ἀντικείμενον τῆς καρδίας μας. Ἐς τὸν ἀποδειξάμεν λοιπὸν ταύτην τὴν ἀγάπην, μελετῶντες τὸν νόμον του, ἐκτελοῦντες τὰς ἐντολάς του, θυσιάζοντες τὰ πάθη μας, συντρέχοντες εὐλαβῶς εἰς τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας, φυλάττοντες τὰς ἁγίας τεσσαρακοστὰς, ἀγιάζοντες πρεπόντως τὰς ἐορτὰς, ἀποστρεφόμενοι τὰς ἁμαρτίας, ἐξομολογούμενοι ταύτας εἰς τοὺς πνευματικούς μας Πατέρας, μάλιστα ἀπὸ τώρα, καὶ μὴ ἀναμένοντες τὰς ὑστέρας ἡμέρας τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς νὰ ἐκπληρώσωμεν πιστῶς ὅσα ἄλλα διορίζουν οἱ νόμοι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν ταῦτα πράξωμεν, θέλομεν εὐαριστήσῃ τὸν Κύριον, θέλει μᾶς χάρισει ἀφθόνως καὶ τὰ πρόσκαιρα καὶ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ, θέλει ἐκπληρώσει τὰς δικαίας ἐπιθυμίας τῆς καρδίας μας, καὶ θέλει μᾶς ἀξιώσει νὰ ζήσωμεν ἡσύχως καὶ εὐτυχῶς ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, καὶ μετὰ θάνατον θέλει μᾶς χάρισει καὶ τὴν οὐράνιον βασιλείαν του· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν. Ἀμήν.

Συγγέγεια τῆς κατ' ἐρωταπόκρισιν Εὐαγγελ. ἐξηγησίας.

• Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ἵνα αὐτῷ Ἰωάννης •

Ἐρ. Διὰ τί λέγει ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ;

Ἀπ. Διότι ἦλθον καὶ ἄλλοι πολλοί, ψευδοπροφήται ὅμως, καὶ οὐκ ἀπεσταλμένοι παρὰ Θεοῦ.

Ἐρ. Ὁ ἀπεσταλμένος πρὸς Θεῖαν ὑπερασίαν δὲν λέγεται ἄγγελος; Διὰ τί λοιπὸν ὁ Εὐαγγελιστὴς δὲν εἶπεν ἄγγελον, ἀλλ' ἄνθρωπον;

Διὰ νὰ μὴ νομίσουν τινὲς ἀκούοντες ἄγγελον, ὅτι ἄγγελος κατέβη ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ.

• Ὅσος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. •

Ἐρ. Πῶς οὗτος;

Ἀπ. Ὁ Ἰωάννης.

Ἐρ. Διὰ ποῖον φῶς νὰ μαρτυρήσῃ;

Ἀπ. Διὰ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ.

Ἐρ. Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶχε χρείαν τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἰωάννου.

Ἀπ. Ὁχι. Ἀλλὰ διὰ νὰ πιστεύσωσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, διὰ τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἰωάννου· διότι τὸν ἐπίστευόν πάντες ὡς ἀληθινὸν προφήτην· καὶ ὅταν οἱ ἄνθρωποι γνωρίσωσιν ἕνα προφήτην θεόπεμπτον, ὅλοι πιστεύουν καὶ εἰς τοὺς λόγους του.

Ἐρ. Ἀρά γε ἐπίστευσαν ὅλοι εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννου;

Ἀπ. Ὁχι.

Ἐρ. Διὰ τί λοιπὸν ὁ Εὐαγγελιστὴς λέγει, « ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ »;

Ἀπ. Τὸ λέγει ὡς πρὸς τὸν Ἰωάννην· διότι ἐκεῖνος μὲν διὰ τοῦτο ἐμαρτύρησε παρρησίᾳ, διὰ νὰ πιστεύσωσιν ὅλοι εἰς τὸ οὐράνιον κήρυγμά του, ἀλλ' ἐάν τινες δὲν ἐπίστευσαν,

τί πταίει εἰς τοῦτο ὁ κῆρυξ τῆς μετανοίας; Ἐπειδὴ, καὶ ὁ ἥλιος ἀνατέλλει διὰ νὰ φωτίζῃ κοινῶς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· ἐὰν ὁμως κλείσῃ τις τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ δὲν θελήσῃ νὰ τὸν ἴδῃ, τί ἐκ τούτου πρὸς τὸν ἥλιον;

Ἐρ. Διὰ τί λέγει « οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς »;

Ἀπ. Διότι πολλάκις συμβαίνει ὁ μαρτυρῶν νὰ ἦναι ἀνώτερος ἀπὸ τὸν μαρτυρούμενον· ὅθεν διὰ νὰ μὴ νομίσῃ τις ὅτι καὶ ὁ Ἰωάννης ἦτον μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν Χριστόν, ἀφαιρεῖ τούτον τὸν ἐσφαλμένον ἡγισμὸν, λέγων, οὐκ ἦν ἐκεῖνος (ὁ Ἰωάννης) τὸ φῶς.

Ἐρ. Διὰ τί λέγει, « ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον »;

Ἀπ. Διὰ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν αἴρεσιν τοῦ Φωτεινοῦ, καὶ Παύλου τοῦ Σαμασατέως, οἵτινες ἐδογματίζον ὅτι τότε ἐγενεν ὁ Χριστὸς, ὅταν ἐγεννήθη ἐκ τῆς Παρθένου, καὶ ὅτι πρότερον δὲν ὑπῆρχε.

Ἐρ. Τὸ δὲ « φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, » διὰ τί;

Ἀπ. Διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν ἐσφαλμένην δόξαν τοῦ Μανιχαίου, ὅστις ἔλεγεν ὅτι ἀπὸ τὸν πονηρὸν δημιουργὸν ἐκτίσθημεν. Ἀλλ' ἡμεῖς εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι ὁ πονηρὸς εἶναι σκότος· τὸ δὲ σκότος δὲν φωτίζει· μόνον δὲ τὸ ἀληθινὸν φῶς φωτίζει πάντα ἄνθρωπον· ὅθεν τοῦ ἀληθινοῦ φωτός εἴμεθα ποιήματα.

Ἐρ. Διὰ τί λέγει « φωτίζει πάντα ἄνθρωπον », ἐνῶ βλέπομεν πολλοὺς ἐσχοτισμένους εἰς τὸν κόσμον;

Ἀπ. Ὁ Θεὸς ὅσον ἐκ μέρους του, φωτίζει πάντας ἐπίσης τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ ἀνθρώπους. Καὶ ἄκουσον· ἐὰν τοὺς ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς λογικούς; δὲν τοὺς ἔδωκε νοῦν καὶ δύναμιν τοῦ νὰ γνωρίζουν ἐκ φύσεως τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν,

τοῦ νὰ διακρίνουν τὸν Κτίστην ἀπὸ τὰ κτίσματα; Ἰδοὺ λοιπὸν πάντες ἐφωτίσθημεν ἀπ' αὐτὸ τὸ φωτίζον φῶς, ὅπερ καὶ φυσικὸς νόμος λέγεται. Ἐὰν ὅμως πολλοὶ τούτων ἦναι ἐσκοτισμένοι, τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐκούσιον κακίαν των. Διότι τὸν φυσικὸν λόγον μὲ τὸν ὁποῖον ἐπροικίσθησαν, μεταχειρισθέντες αὐτοπροαιρέτως εἰς τὸ κακὸν, καὶ ὄχι εἰς καλὸν, ἐσκοτίσθησαν ἐλοτελῶς.

Ἐρ. Πῶς ἦτον ἐν τῷ κόσμῳ;

Απ. Ἐπειδὴ ὡς Θεὸς ἀληθινὸς εὐρίσκεται πανταχοῦ παρῶν, καὶ ὡς προνοητὴς τῆς φύσεως συντηρεῖ καὶ κρατεῖ τὰ σύμπαντα, διὰ τοῦτο λέγεται ὅτι ἦτον ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὸν κόσμον.

Ἐρ. Διὰ τί λέγει « καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο; »

Απ. Διὰ τὴν διδασχὴν τοῦ ἀνθρώπου: ὅτι τὸ ἀληθινὸν αὐτὸ καὶ προαιώνιον φῶς, ὁ υἱὸς δηλ. καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ παντός, καὶ διὰ τὴν μάθωσιν αὐτὸν μόνον νὰ προσκυνῶν ὡς Κτίστην τοῦ παντός, [καὶ ὄχι νὰ θεοποιῶν τὰ κτίσματα.

« Καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. »

Ἐρ. Ποῖον κόσμον ἐννοεῖ ἐνταῦθα ὁ Εὐαγγελιστής;

Απ. Τοὺς παχυλοὺς καὶ σαρκικοὺς τοῦ κόσμου τούτου ἀνθρώπους, οἳ τινες ἐκδοτοὶ ὄντες εἰς τὰ γήινα ὅλως πράγματα, καὶ τετυφλωμένοι ἀπ' αὐτὰ, δὲν τὸν ἐγνώρισαν· διότι πάντες οἱ δίκαιοι, οἱ Προφῆται, οἱ ἅγιοι καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι, κάλλιστα καὶ τὸν ἐγνώρισαν, καὶ τὸν ἐπίστευσαν ὡς Θεὸν ἀληθινόν.

« Εἰς τὰ ἴδια ἦθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. »

Ἐρ. Τί φανεροῦναι ἐδῶ τὸ, ἦλθεν;

Απ. φανεροῦναι σφρέστατα τὴν ἔνσαρκον τοῦ Θεοῦ οἰκο-

νομίαν, δι' ἧς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος.

Ἐρ. Ποῖα ἐννοεῖ τὰ ἴδια;

Απ. Τὸ Ἑβραϊκὸν ἔθνος· ἐπειδὴ τοῦτον τὴν λαὸν ἐξελέξατο ὁ Κύριος ὡς μερίδα ἐκλεκτὴν καὶ κληρονομίαν τοῦ πατριούσιον. Αὐτοὶ ὅμως οἱ σκληροτράχηλοι καὶ ἀγνώμονες Ἑβραῖοι, ὄχι μόνον δὲν τὸν ἐδέχθησαν, καὶ δὲν τὸν ἐπίστευσαν, ἀλλὰ καὶ τὸν κατεδίκασαν εἰς τὸν πλέον ἐπονείδιστον σταυρικὸν θάνατον.

Ἰθικὸν τοῦ Χρυσοστόμου.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἐμάθετε Χριστιανοὶ πόσον εἶναι ἐσκοτισμένοι οἱ λατρεύοντες τὰ πρόσγεια. Ὄθεν ἀπομακρυνθῆτε ἀπὸ τὰς πλάνας τοῦ κόσμου, καταφρονήσατε τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας ὅσον δυνατόν, διότι σὰς ἀκολουθεῖ ὄχι μικρὰ ἀπὸ ταύτας ζημία, ἀλλ' ἡ καριατότης, καὶ εἰς τὸ πρῶτιστον τῶν ἀγαθῶν μας τὴν ψυχὴν· ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον, ἄνθρωπος προσκολλημένος εἰς τὰς τοῦ βίου φροντίδας, νὰ ἀφοσιωθῇ αὐτοχρόνως καὶ εἰς τὰς οὐρανίους μελέτας, ἀλλ' εἶναι ἀφρευκτος ἀνάγκη νὰ στερηθῇ τὰ οὐράνια ὅστις λατρεύει τὰ ἐπίγεια, διότι, οὐ δύνασθε, λέγει τὸ Εὐαγγέλιον (*), δουλεύειν Θεῷ τε καὶ Μαρμωνᾷ· ἐπειδὴ εἶναι ἐπάναγκες τὸν μὲν ἕνα νὰ μισῇ, τὸν δὲ ἄλλον ν' ἀγαπᾷ, τὸ ὁποῖον βεβαιοῦται καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν πείραν τῶν πραγμάτων. Καθότι ὅσοι καταφρονοῦσι τὴν χρηματικὴν κέρδολατρείαν, αὐτοὶ μόνον κατ' ἐξοχὴν ἀγαπῶσι καὶ τὸν Θεόν· καθὼς ἐξ ἐναντίας ὅσοι ὀλοτελῶς κατακρατοῦνται ἀπὸ τὴν χρηματικὴν πλεονεξίαν, οὗτοι ἔχουσι καὶ τὴν ψυχροτάτην πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην· διότι, ὅταν ἡ ἀνθρώπινος ψυχὴ κατακυριευθῇ μίαν φο-

(*) Ματθ. σ'. 24.

ρὰν ἀπὸ τὴν φιλοχρηματίαν, δὲν δύναται πλέον εὐκόλως νὰ παραιτηθῆ ἀπὸ πράξεις ἀντιθέους, ὡς δούλη κατασταθεῖσα ἄλλου δεσπότη τοῦ Μαιμωνᾶ, ὅστις τὴν προσταζει πάντοτε ἐναντίας πρὸς τὸν Θεὸν ἐργασίας. Ἐξ ἐξυπνήσωμεν λοιπὸν Χριστιανοὶ ἀπὸ τὸν λήθαργον τῆς ἀμαρτίας· ἃς ἐνοήσωμεν τίνος βασιλείῃς εἴμεθα ὑπήκοοι· ἃς ἀγαπήσωμεν τὴν μόνην ἀθάνατον τοῦτου βασιλείαν· ἃς κλαύσωμεν, ἃς ἡγήνησωμεν διὰ τὰς παρελθούσας δουλικὰς εἰς τὸν Μαιμωνᾶ νῶν λατρεῖς μας· ἃς ἀποτεινᾶξωμεν διὰ παντὸς τὸν ἀνυπόφορον καὶ βαρύτερον αὐτοῦ Κλοῦν, καὶ ἃς ὑποφέρωμεν εὐχαρίστως τὸν ἐλαφρότατον καὶ εὐκολώτατον τοῦ Χριστοῦ ζυγόν, διότι αὐτὸς δὲν μᾶς προσταζει τίποτε σύμφωνον μὲ τὰς τοῦ Μαιμωνᾶ διαταγὰς. Ὁ Μαιμωνᾶς μᾶς ὑπαγορεύει νὰ ἐχθρευώμεθα καὶ νὰ μισῶμεν ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς μας, ἀλλ' ὁ Χριστὸς ἐξ ἐναντίας μᾶς διατάττει νὰ ἀγαπῶμεν καὶ νὰ εὐεργετῶμεν ὅλους ἐπίσης τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Μαιμωνᾶς προσηλώσας τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ χῶμα καὶ εἰς τὴν λάσπην, (τὰ ὅποια εἶναι ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἀργυρος) δὲν τοὺς ἀφίνει νὰ ἀναπνεύσωσι μικρὸν μῆτε τὰς νύκτας· Ὁ δὲ Χριστὸς ἀπὸ μὲν τὴν περιττὴν καὶ ἀνοφελῆ ταύτην κοσμικὴν φροντίδα μᾶς ἐλευθερῶνει ὅλως, καὶ μᾶς συμβουλεύει νὰ συνάγωμεν θησαυροὺς οὐρανοῦς καὶ ἀδαπανήτους, ὅχι μὲ τὴν τῶν ἀδελφῶν μας ἀδικίαν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἰδικὴν μας δικαιοπραγίαν. Ἐκεῖνος μὲν ὁ Μαιμωνᾶς ὕστερον ἀπὸ τόσους κόπους καὶ ταλαιπωρίας τὰς ὁποίας μᾶς ἐπιφορτίζει εἰς τὸν κόσμον, δὲν δύναται νὰ μᾶς βοηθήσῃ παντελῶς ὅταν κολαζώμεθα εἰς τὸν ἄδην, ἀλλὰ μάλιστα μᾶς ἐπαυξάνει τὴν φλόγα τῆς κολάσεως. Ὁ Χριστὸς ὅμως μᾶς ὑπόσχεται ὅτι ἂν δώσωμεν εἰς τινα καὶ ἂν μόνον ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος, μῆτε ταύτης τῆς μικροτάτης ἀγαθοεργίας μας τὴν ἀντιμισθίαν

δὲν θέλει μᾶς ἀφήσει νὰ τὴν χάσωμεν, ἀλλὰ θέλει μᾶς ἀντιβραβεύσει μὲ πολλὴν τὴν θαψίλειαν. Πῶς λοιπὸν δὲν εἶναι ἐσχάτη ἀνοησία τὸ νὰ παραιτήσωμεν ἕνα τοιοῦτον πρᾶον καὶ μεγαλόδωρον δεσπότην, τὸν Χριστὸν, ὅστις μᾶς πλουτίζει μὲ τόσα ἐπίγεια καὶ οὐράνια ἀγαθὰ, καὶ νὰ ὑποδουλωθῶμεν ἄκουσίως εἰς ἄλλον κακοποιὸν καὶ ψυχωλετήρα τύραννον τὸν Μαιμωνᾶν, ὅστις δὲν δύναται νὰ ὠφελήσῃ τοὺς προσηλωμένους εἰς αὐτὸν μῆτε ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον, μῆτε ἐκεῖ εἰς τὸν ἄδην; Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον τὸ κακὸν καὶ ἡ ζημία τῶν λατρευτῶν τοῦ Μαιμωνᾶ, ἔτι δηλαδὴ δὲν τοὺς βοηθεῖ κολαζομένους εἰς τὸν ἄδην, ἀλλ' ὅτι μάλιστα προξενεῖ καὶ αἰώνιον τὴν καταδίκην εἰς τοὺς θεραπευτὰς του· διότι οἱ πλείότεροι ἀπὸ τοὺς κολαζομένους εἰς τὸν ἄδην, δι' αὐτὴν μάλιστα τὴν αἰτίαν κολάζονται, διότι ἔγιναν ὑπόδουλοι τῶν χρημάτων, καὶ χρυσολάτραι, καὶ δὲν ἐβόλησαν ποτὲ τοὺς ἐνδεεῖς. Ταύταις λοιπὸν τὰς τρομερωτάτας κολάσεις διὰ νὰ μὴ τὰς πάθωμεν καὶ ἡμεῖς, ἃς σκορπίσωμεν τὸν πλοῦτόν μας, δίδοντες αὐτὸν εἰς τοὺς πτωχοὺς. ἃς ἐλευθερώσωμεν τὴν ψυχὴν μας καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιβλαβεῖς χρηματικὰς ἐν τῷ κόσμῳ φροντίδας, καὶ ἀπὸ τὴν περίμενουσαν ἡμᾶς αἰώνιον διὰ ταῦτα τιμωρίαν. Ἐξ ἀποταμιεύσωμεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς τὸν πλοῦτον τῆς δικαιοσύνης μας, ἃς συνάξωμεν πολυτίμους καὶ ἀδαπανήτους θησαυροὺς ἀντὶ τῶν εὐτελῶν καὶ φθαρτῶν τῆς γῆς μετᾶλλων· θησαυροὺς λέγω τοιοῦτους, οἱ ὅποιοι δύνανται καὶ νὰ συναποδημήσωσι μὲ ἡμᾶς εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ νὰ μᾶς βοηθήσωσιν εἰς τὸν ψυχικὸν μας κίνδυνον, καὶ νὰ ἐξιλείωσωσι πρὸς ἡμᾶς τὸν ἀδέκαστον Κριτὴν τοῦ παντὸς εἰς τὴν παγκόσμιον ἐκείνην ἡμέραν τῆς κρίσεως, εἰς τὴν ὅποιαν παρασταθέντες, εἴθε νὰ συγκαταριθμηθῶμεν εἰς τὸν χορὸν τῶν ἐκλεκτῶν, εἰς τὴν μαρίδα τῶν εὐ-

λογημένων, και να απολαύσωμεν την αιώνιον μακαριότητα
 δια της χάριτος και φιλανθρωπίας του Κυρίου και Θεου και
 Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού. Αμήν.

ΔΙΑΣΑΦΗΣΕΙΣ.

Αυτά είναι τα σεμνά των πατέρων ημών βήματα περί
 των παραδόσεων, εις τους οποίους πατέρας το ν' άπειθώμεν
 δεν είναι ασφαλέ; διότι όλοι εξ ένός και του αυτού πνεύ-
 ματος ώρισαν και θέσπισαν όσα ποτέ οι μακάριοι εκείνοι
 άφησαν εις τα συγγράμματά των· δια να ίδωμεν δι' ότι ο
 σύμπαξ σύλλογος των άγιων έχει την αυτην γνώμην δια τον
 άγραφον λόγον του Θεου, ως ακούσωμεν και άλλας μαρτυ-
 ρίας « πάθεν ούτω μισόχριστος ο ταύ χριστού μαθητής, ο
 « τούσούτοις λόγοις της άληθείας προσομιλήσας, και τα μὲν
 « εἰπὼν, τὰ δὲ ἀκούσας τῶν φερόντων εἰς σωτηρίαν; (Γρηγο-
 ρίου. ἐν τῷ κατὰ Ἰουλιανοῦ λόγῳ α') ποία είναι τὰ όποία
 εἶπεν, ἄπερ ἤκουσεν; ἄς μάθωμεν ἀπὸ τῆν ἱστορίαν· διότι
 ο παραβάτης ἀφ' οὗ ἐγένεν Ἀναγνώστης, καθ' ἡμέραν ἀνεγί-
 νωσκε τὰς γραφὰς εἰς τὴν ἐκκλησίαν· και αὐτὰ είναι ὅσα αὐ-
 τὸς εἶπεν ὅσα δὲ δὲν είναι γεγραμμένα εἰς τὰς γραφὰς, ἀλλὰ
 παραδεδομένα ἀπὸ μόνην τὴν ἄγραφον φωνὴν, αὐτὰ ἤκουον
 ἀπὸ τούτων ἐπισκόπων και τούτων άλλων ἕγουμένων της ἐκ-
 κλησίας· ότι δὲ σημαίνει τοῦτο ο ἅγιος, είναι φανερόν δι
 τῶν κατωτέρων. » Οὐδὲν γὰρ (ο παραβάτης) τὸν ἡμέτερον
 « λόγον μέγαν μὲν ὄντα τοῖς δόγμασι, και ταῖς ἔνωθεν μάρ-
 « τυρίαις, τὸν αὐτὸν παλαιόντε και νέον, παλαιὸν μὲν ταῖς
 « προφρήσασι, και ταῖς ὑπεστράπτουσι νοήμασι τῆς θεότητος
 « νέον δὲ τῆ τελευταία θεωφανεία, και ταῖς ἐκταύτης, ἡ περὶ
 « αὐτὴν θαύμασιν ἔτι δὲ μείζων και γνωριμώτερον τοῖς πα-
 « ραδεδομένοις, και εἰς τὰδε τετηρημένοις τόποις τῆς ἐκ-
 « κλησίας ». κτλ. (ο αὐτὸς αὐτόθι).